

סיכום הרמב"ם היומי

RambamYomi@gmail.com מהדורה ניסיונית ■ למנויים והערות: [א-כ]

פרשת נשא ה'תשס"ז ■ ג'ליון 41 ■ לומדי ג' פרקים ביום

• יום ראשון, ג' סיון •

הלכות עבדים

פרק ד' – אמה עבריה

דינה: (א) קנייתה ושחרורה – ככללות, היא נקנית ומשתחררת כמו עבד עברי. אביה הוא שמוכרה לאדון היכול לייעדה, ומשתחררת גם בסימנים; (ב) ייעודה – האדון יכול לקחתה מדעתה כאשה לעצמו או לבנו, ואז אין היא משתחררת אלא כאשה רגילה. הייעוד כמוהו כאירוסין. [א-ט]

פרק ה' – עבד כנעני

קנייתו: בחמישה דרכים – כסף, או שטר, או חזקה, או חליפין או משיכה. [א]

שחרורו: (א) בכסף – שהאדון מקבל כסף עבור שחרורו; (ב) בשטר – שהאדון כותב לעבד שהוא משחרר אותו, ועושה זאת בעדים; (ג) בראשי איברים – אם האדון היכה אותו בכוונה, והרס לו איבר גלוי לצמיתות. [ב-ו]

פרק ו' – הכותב גט

פרטי הדין: ככללות, דיני גט שחרור שווים ליתר השטרות. מלבד בפרטים הבאים, בהם דינו כגט אשה: (א) עדים גויים – פסולים לחתום; (ב) עד כותי – כשר לחתום, אם העד השני מישראל; (ג) לשמה – יש לכותבו לשמו של העבד; (ד) תלוש – אין לכותבו על דבר מחובר, אלא תלוש; (ה) בפני נכתב – שליח שהביא גט שחרור ממדינת הים צריך לומר 'בפני נכתב ובפני נחתם'. [א-ט]

• יום שני, ד' סיון •

פרק ז' – גט שחרור

פרטי הדין: ככללות, גט שחרור צריך להיות כזה שמשחרר ומפריד את העבד לגמרי מהאדון, ללא שכתוב בשטר על נכס כלשהו הנשאר לאדון. וכמו כן, האדון צריך לשחרר לגמרי עבד שחציו בן חורין. [א-ט]

פרק ח' – המוכר עבדו

פרטי הדין: (א) המוכר עבדו – אם מכרו לגוי או לחוץ-לארץ, העבד יוצא לחירות, וצריך גט שחרור; (ב) דינים שונים – עבד יכול לעלות לארץ שלא ברצון אדונו; אם

אדונו התייאש ממנו, יצא לחירות; אם רבו התייחס אליו כבן חורין או שגייר אותו, יצא לחירות. [א-כ]

פרק ט' – דינים שונים

פרטי הדין: (א) ייחוס – הבן הולך אחר אימו; (ב) אשה – אינה קונה עבדים אלא שפחות; (ג) שחרור עבד – מותר לשם מצוה, אפילו מצוה מדרבנן; (ד) השיעבוד – מצד הדין מותר לשעבדו בפרך, אבל מידת חסידות לכבדו ולתת לו עבודות ראויות, ללא אכזריות. [א-ט]

סיום ספר נזיקין

סג

• יום שלישי, ה' סיון •

ספר משפטים

הלכות שכירות

פרק א' – ארבעה שומרים

חילוקי הדינים: יש דברים שהשומרים חייבים בהם, ויש דברים שהם פטורים בהם אך עליהם להישבע על כך. כדלהלן: (א) שומר חנם – חייב רק אם פשע; (ב) שומר שכר ושוכר – חייב גם על גניבה ואבידה; (ג) שואל – חייב גם על אונס; (ד) כולם – פטורים במקרה שהבעלים נשכר או נשאל בתחילה יחד עם הדבר שלו. [א-ו]

פרק ב' – שבועת השומרים

קרקעות ושטרות: החיובים האמורים בפרק הקודם אינם תקפים בקרקעות, עבדים, שטרות והקדשות. עם זאת, במקרה שהשומר פשע, הריהו מזיק וחייב בכל מקרה לשלם. [א-ט]

שבועת השומרים: בדרך כלל השומר נאמן באמצעות שבועה כאשר יש ביניהם טענות. [א-ו]

פרק ג' – השומר שטען

הדין: כאמור, השומרים פטורים במקרה שאירע אונס, ובלבד שזהו אכן אונס אמיתי, כמו ליסטים מזוין. בכדי להוכיח שהיה אונס השומר צריך להביא עדים, ורק במקום שאין עדים הוא נאמן בשבועה. [א-ו]

לבטל. מלבד כאשר התגלה שאין כמה לעבוד ובעל הבית לא בדק זאת, שאז האחריות עליו; (ב) באמצע העבודה – הפועלים יכול לבטל, ומשלם להם על העבודה שעשו. ואם נפסקה העבודה מאליה, הדין תלוי אם ידעו זאת מראש. [R-R]

• יום שישי, ח' סיון •

פרק י' – אומנים

הדין: בדרך כלל, יד האומנים על התחטונה: הם נחשבים כשומרי שכר כל עוד לא אמרו לבעלים לקחת; אם הרסו את הדבר, האחריות עליהם; אם שינו לרעה, מקבלים הכי פחות; ואנשי מקצוע בשירות הציבור שקלקלו, אפשר לסלקם. [R-R]

פרק י"א – שכר שכיר

הדין: מצוה לתת לשכיר את משכורתו באותה עונה בה סיים את עבודתו. והשכיר נאמן להשבע שלא קיבל עדיין משכורת, והמעסיק נאמן להשבע אודות גובה המשכורת. [R-R]

פרק י"ב – זכויות השכיר

הדין: התורה נתנה לשכיר רשות לאכול מהגידולים בהם הוא עוסק. ובלבד שאלו גידולי קרקע, שעושה גמר המלאכה, שאוכל רק את הגידולים הללו בעצמו, ולא אכילה גסה. [R-R]

• יום שבת-קודש, ט' סיון •

פרק י"ג – זכויות הבהמה

דין: התורה נתנה לבהמה שתאכל מהגידולים בהם היא עוסקת, ואסור לבעל לחוסמה בשעת מעשה בשום צורה, מלבד כשהאכילה מזיקה לה. [R-R]

הלכות שאלה ופקדון

פרק א' – דיני השואל

הדין: השואל מחוייב במזונות הבהמה וכן חייב בכל אונס שהוא, מלבד אם אירע באמצע המלאכה. זמן השאילה ותנאיה נקבע לפי משמעות מה שהם סיכמו מראש. [R-R]

פרק ב' – שאילה בבעלים

הדין: בכל מקרה בו הבעלים הישיר או עבדו הכנעני נשאלו או נשכרו לשואל בעת שאילת הבהמה, אפילו אם היה זה לעבודה אחרת – השואל פטור מלשלם את הנזק. [R-R]

• יום רביעי, חג השבועות •

פרק ד' – שוכר ששינה

הדין: בכל מקרה בו השוכר שינה ממה שסוכם ועשה דבר שהגביר את הסיכון לנזק – הוא צריך לשלם. מלבד במקרה שהשינוי אינו קשור כלל לנזק. האומנים חייבים תמיד. [R-R]

פרק ה' – שכירות שהשתנתה

הדין: בדרך כלל, אם הדבר השכור נהרס – האחריות על המשכיר, ועליו להחזיר חלק מדמי השכירות. ובמקרים בהם התחייב לתת לו דבר כעין זה – עליו אכן לתת דבר כזה, כגון בית אחר וכדומה. כל זה אמור במקרה שאכן מדובר בהרס מוחלט שהשוכר מקפיד עליו, משא"כ בהרס שאינו משמעותי. [R-R]

פרק ו' – תנאי השכירות

חיובי הצדדים: בשכירות נכלל כפי מנהג המדינה, והמשכיר צריך לשלם תיקונים מקצועיים שהם עיקר בבית.

יציאת השוכר: המשכיר יכול לפנות את השוכר רק בזמנים בהם דירות מצויות ולאחר הודעה מראש. גם השוכר לא יכול לעזוב סתם כך, ועליו להודיע מראש. מלבד במקרים חריגים – השתנה הערך, בית המשכיר נפל וכדומה. [R-R]

• יום חמישי, ז' סיון •

פרק ז' – שכירות כמכירה

הדין: בכללות, שכירה הינה מכירה לכל דבר, אלא שהיא לזמן קצוב. הקרקע בחזקת המשכיר, והשוכר הוא שצריך להביא ראייה, מלבד אם עברו 30 יום ממועד התשלום. כמו כן, שנה שהתעברה, דינה תלוי אם סיכמו על 'חודשים' או על 'שנה'. [R-R]

פרק ח' – חוכר ומקבל

חוכר: (א) חוכר – השוכר שדה על מנת שישלם בפירות; (ב) מקבל – השוכר שדה לזריעה על מנת שיתן אחוזים מהגידולים; (ג) ההוצאות – בעל הקרקע משלם את כלי העבודה וצורכי השדה הבסיסיים, והחוכר והמקבל משלמים על שמירה יתירה וכדומה; (ד) מנהג המדינה – קובע בכל ענין; (ה) התשלום – לפי הגידולים, ולא משנה האיקות. [R-R]

פרק ט' – השוכר פועלים

הדין: אם אחד מהצדדים רוצה לבטל את השכירות, תלוי בזמן ובמצב: (א) לפני העבודה – שני הצדדים יכולים